

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dissertationes De Actibus Humanis

Karchne, Simon

Augustæ Vindelicorum & Græcensis, 1716

§. XIV. An, & quanta sit culpa; jactantia, gloriatio, laus de rebus malis; donis naturalibus, aut virtutibus veris, vel fictis?

urn:nbn:de:hbz:466:1-39981

Calamitatum levium, sit bonum, sed si mors est malum longe superius quam carentia Calamitatum levium sit bonum, non potest sine noxa Lethali absolute mors expeti ap. evitandas calamitates leves, hinc S. Th. 2. 2. *quest.* 64. a. 5. probat esse mortale consciscere sibi mortem ad miseras hujus vite terminandas, quia est peccatum mortale, eligere majus malum velut medium ad evitandum malum.

Argumentum oppositæ sententiæ non est efficax. Primo, negatur mortem secundum se consideratam esse objectum indifferens, sed turpe utpotè contrarium inclinationi naturali, & propria Charitati, quæ sicut debet servare ordinem inter personas, ita inter objecta. Est ergo semper mors moraliter mala si sumatur ut objectum, appetibile contra præfatum ordinem Charitatis.

Rectè tamen pro praxi notat Abulensis superius relatus *quest.* 36. talia desideria, etsi de se sint lethalia; excusantur tamen à mortali propter vehementem

passionem tempore afflictionis insurgentem, qua plena advertentia præveniri solet, apparetquè calamitas major, quàm re ipsa sit in se. Aliter excusat cit. Hurtadus *num.* 67. quod optantes mortem non respiciant, ut finem calamitatum, ac si instar jumentorum decessuri essent, non memores immortalitatis, sed ut transitum ad vitam beatam quam aslueverunt à DEO orare.

Confirmatur Resolutio data, si quis intendet tibi mortem, nisi levem molestiam sustineas, hoc casu, vel est mortale se sinere occidi potius quàm pati levem molestiam, vel non est mortale; hoc secundum dicere, est inauditum, & absurdum ex ipsis terminis, si est mortale, etiam est mortale si optes tibi mortem, ne patiaris levem molestiam.

Inde rectè peccati mortalis Dian. cit. damnat mulierculas, quæ ob res minimas optant sibi mortem, eadem advertentia excusat.

§. XIV.

An, & quanta sit culpa jaçantia, gloriatio, Laus de rebus malis, donis naturalibus & virtutibus veris, vel fictis.

354. **D**E jaçantia Disputat S. Th. 2. 2. *quest.* 112. Th. Sanchez *lib.* 1. *Decal. cap.* 3. Pal. p. 1. *tract.* 2. D. 2. p. 11.

Est autem jaçantia nihil aliud, quàm quædam tui supra id, quod in se est elevatio, & sic secundum speciem actus opponitur veritati per modum excessus ut dicit

dicit S. Th. a. 1. in Corp. & ad 2. At secundum causam, à qua non quidem semper, frequenter tamen oritur, est species superbiæ, arrogant enim se supra se ipsum elevat, & idèò communiter exterius majora quædam de se jactat; hoc modo opponitur humilitati, aliquando tamen fit hæc ostentatio non ex arrogantia, sed ut, inquit, D. Th. ex quadam vanitate ad jactantiam procedit, id est, pro fine habet inanem gloriam, tendit enim jactator plerùmque ad hoc, quod gloriam consequatur per suam jactantiam, quo casu est effectus vanæ gloriæ velut causa finalis.

Cum autem Gloria quæri possit tam ex bono, quàm ex malo hinc jactantia datur de utroque.

Quapropter S. Th. a. 2. quærens utrum jactantia sit peccatum mortale, concludit quod jactator quidpiam de se proferens contra gloriam DEI, & ad proximi contemptum, vel contumeliam peccatum sit mortale, aliàs autem veniale, vel mortale pro gravitate, aut levitate: dupliciter enim considerari potest, ut jam est insinuatum: Primò, secundum se, seu propriam speciem, & sic est quoddam mendacium oppositum veritati, hoc modo est aliquando mortale, aliquando veniale: mortale quidem quando quis jactanter de se profert, quod est contra gloriam DEI, aut contra Charitatem proximi, ut si quis jactans se ipsum prorumpit in contumelias aliorum cum Pharisæo Lucæ 18. *Non sum sicut Cateri hominum raptoret &c. velut etiam hic Publicanus*, si autem jactantia, nec sit contra DEUM, nec contra proximum, est veniale.

Secundò, secundum suam Causam, quæ est, vel superbia, vel inanis gloria, vel appetitus Lucri: si oritur ex superbia aut inani gloria, quando hæc est mortalis, etiam jactantia est mortalis, aliàs erit venialis. Si oritur ex cupiditate Lucri, tunc ordinatur ad deceptionem, & damnum proximi ut si quis se jactat peritum Medicum, Advocatum, Pharmacopæum, est mendacium perniciosum atque adeo mortale obligans ad restitutionem damno notabili secuto prout fatentur omnes apud Sanch. *lib. 1. Decal. cap. 3. num. 2.* Ex his.

855. Regula Universalis eruitur, quod omnis jactantia de peccato proprio, sive vero, sive falso, & exprobratio alterius, quod non commiserint aut laudas eum de commisso sit peccatum mortale aut veniale, mortale si te jactas de mortali, aut alteri exprobras id ab eo omisum, aliàs est veniale. Ratio est quod pro gravitate, aut levitate offensæ DEI sit gravis, aut levis irreverentia captare laudem humanam, & honorem ex offensæ DEI, laudans autem peccatum alterius, aut exprobrans non factum excitat illum ad gaudium de illo, vel ad pœnitendum de non commisso, simulque excitat ad id committendum, quo casu est obligatio in Confessione explicandi speciem peccati, de quo laudasti, aut quod exprobrasti non commissum, quemadmodum etiam dum jactas proprium peccatum cum gaudio, sive complacentia de eodem, hujusmodi enim gaudium, laus, & exprobratio est specie diversa pro diversitate peccatorum, quæ jactantur, laudantur, exprobrantur per *num. 616.*

An autem seclusi ista complacencia iactantia de proprijs peccatis specie si diversa pro specifica eorum diversitate, est bipartita sententia: negativam prætuli *num. 616.* Contra Sanch. *num. 13.* unde juxta negativam sufficit dicere me toties jactavi de culpa mortali, Pal. *n. 5.* (nisi gaudium sit annexum iactantia, tunc enim fatemur cum Pal. esse declarandam speciem) rectè negans adversarijs, quod quævis virtus prohibeat iactantiam de peccato sibi contrario, sicut prohibet delectationem, gaudium, desiderium, nam per *num. 854.* iactantia est filia superbiæ, seu inanis gloriæ, proinde verita est à virtute humilitatis, ita S. Th. *q. 132. a. 4.* iactantiam reponens inter fines inanis gloriæ, hancque oriri à superbia, eamque esse unum ex septem Capitalibus vitijs propter plura vitia ex inani gloria derivabilia superbiæ verò ait non esse capitale vitium, sed Regnam omnium vitiorum etiam Capitalium, cum enim sit inordinatus excellendi appetitus, ut ex omni bono appetibili aliqua Excellentia consequitur, ideo fines omnium vitiorum ordinantur ad finem intentum superbiæ, ita cit. Th.

856. Qu. 1. An si quis te laudet de peccato, & tu præ verecundia taceas, pecces? secundò, an appetitio laudis de tuis bonis operibus sit licita? Tertio, an fingens opera virtutis propter captandam gloriam peccat mortaliter: Quarto, an, & qualis culpa sit jactare dotes suas naturales.

Ad 1. Respondet Sanch, *num. 10.* si laudes acceptet peccare pro gravitate materiæ, quia consentit laudanti: at si displiceant laudes, præ verecundia autem

taceat, non peccare, nisi laudatus sit talis, qui tacendo adstantes scandalizaret.

E contrà Pal. *num. 3.* ut excusetur à peccato, exigit, ut exterius prodatur displicentiam, aliàs præsumitur ab adstantibus acceptare, hujus mentem præfero.

857. Ad secundum Respond. Cum distinctione, vel appetitio intendit captare solum laudem humanam, vel intendit laudem, seu estimationem suorum operum non propter se, sed ut, vel sic Deo magis servias, aut sis causa alijs Deo interveniendi, hoc secundo modo non est peccatum: sed conforme Christi doctrinæ Matth. 5. *Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum:* Primo modo est peccatum quia est quædam inordinatio virtutum, quæ est excellentior, assumere ut medium, ac dirigere ad captationem honoris humani longè inferioris, de tali appetitione honoris videtur Christus loqui Matth. 6. *Attendite, ne justitiam vestram faciatis coram hominibus, ut videamini ab eis,* sic enim facientes recepisse mercedem suam, Christus subjunxit, id est, illis est jam satisfactum per laudem quæsitam, cum coram DEO nihil sint meriti, ita Pal. *n. 9. & 10.* excusans hanc culpam à mortali etsi quæratur laus ex administratione, aut receptione rerum sacrarum e.g. Sacramentorum, quia hæc inordinatio non videtur gravis, etsi principaliter res sacræ efficiantur ob vanam gloriam, ita Sanch. *num. 1.* allegans pro se D. Th. *quest. 132. a. 3.* ubi tradit tunc esse lethale opera bona dirigere ad inanem glo-

gloriam; quando in hac constituitur finis ultimus omittendo ob eam præcepta DEL.

858. Ad 3. Resp. Per se non excedere veniale, ex adjunctis tamen evadere mortale, ut si proximo graviter noceat, aut imminet periculum graviter nocendi, (vide num. 854. de imperito Medico, Advocato &c. si enim non prædicant, non nocent) aut sit finis intentus alius depravatus, Pal. num. 10. ex Less. lib. 2. cap. 47. dub. 6. num. 45. Unde hypocrisis, seu virtutum fictio, ut quis habeatur pro bono seclusis præfatis alijs finibus non est mortalis.

Ad 4. Resp. Vel appetitur honor commensuratus donis naturalibus ex fine

conciliandi sibi affectum, ac æstimationem, quæ sit occasio promovendi obsequium DEL; & sic caret omni peccato, vel appetitur honor indebitus nempe major, quam debeatur, est inordinatio spectans ad superbiam, & inanem gloriam, quia tamen honor non est objectum de se malum, non excedit levitatem, nisi inde imminet. Tertio damnum, uti imminet in eo, qui se fingit peritum Medicum, Doctorem, Confessarium &c. tunc enim peccat etiam graviter contra

Justitiam cum onere reparandi damnum.

* *
*

ARTICVLVS. VIII.

De Specifica peccatorum Commissionis Distinctione.

859. **D**ixi *Commissionis*, quia peccata *Omissionis*, quibus violantur præcepta positiva, cum formaliter constituantur per privationem actus debiti, seu Præcepti, specificantur ab ipsis actibus omissis præcepti: proinde illa peccata omissionis inter se specie differunt, quæ privant actibus virtutis specie diversis, sic ommissio Missæ specie differt ab omissione jejuniij, quia auditio Missæ, & observantia Jejunij specie differunt. Eæ verò omis-

siones, quæ eidem actui præcepto, contradicunt, sunt unius speciei, numero verò distinctæ, ut plurimum Dierum omissiones Horarum Canonicarum.

Notitia tum specificæ, tum Numericæ peccatorum distinctionis est apprime necessaria Confessarijs, ut satisfaciant suo muneri, siquidem pœnitentes vi institutionis divinæ declarata à Concilio Tridentino *Sess. 14. cap. 5.* tenentur confiteri omnia peccata quoad numerum, & quoad speciem,

R. P. Karch, Diss.

L III

§. I.